

PÄÄTOIMITTAJAN HAASTEITA 2006–2009

Sampsa Kaataja

Periessäni lehden päätoimittajuuden Kimmo Antilalta olin tehnyt väitöskirjatutkimustani muutamana vuoden ajan. Juuri tuolloin oman erikoisalan julkaisun parissa työskenteleminen tuntui hyvältä vaihtoehdolta loputtomalta vaikuttavan väitöskirjaprojektin rinnalla. Tämä oli tärkein syy siihen, että tarjouduin ottamaan työn vastaan. Vaihtelunhalun lisäksi ajattelin, että päätoimittajuus tarjoaisi hyvän väylän tutustua tekniikan historian parissa Suomessa työskenteleviin henkilöihin. Samalla se tietysti antaisi hyvän peruskoulutuksen julkaisutoimintaan tieteellisen julkaisun näkökulmasta. Kaikki kolme edellä mainittua tekijää myös toteutuivat *Tekniikan Waiheita* -lehteä päätoimittaessa.

Suurin haaste, mitä työhön TW:n parissa liittyi, oli varsin tyyppillinen: mistä saada riittävästi hyviä ja mielenkiintoisia tutkimus- ym. artikkeleita julkaistaviksi. Johtuen suomalaisen tekniikan historian tutkimuskentän melko vaatimattomasta koosta, materiaaleja ei ollut ylenmääräisesti saatavilla. Onnistuin kuitenkin jossain määrin pitämään yllä hätävara-artikkelien reserviä, joihin turvauduttiin aina välillä, kun tiettyyn lehteen kaavailtu artikkeli ei saapunut kirjoittajalta ajoissa.

Ainakin sivumäärässä mitattuna tuhdimmiksi lehdiksi muodostuivat erikoisnumerot, joita pyrittiin julkaisemaan vähintään yksi kappale vuosittain. Näiden teemanumeroiden kokoaminen oli mieluisinta, koska niiden kohdalla oli eniten mahdollisuuksia miettiä lehtikokonaisuutta. Vieraillevien päätoimittajien kokoamat erikoisnumerot taas antoivat enemmän aikaa päätyölle, eli väitöstutkimukselleni.

Käytännössä jokaisen *Tekniikan Waiheita* -lehden numeron kokoamisessa vastaan tuli uusia kysymyksiä. Aina sain kuitenkin

luottaa osaavan toimitussihteerin, Terhi Ketolaisen apuun, jonka ansiosta valmiista lehdestä löytyi vain vähän lapsuksia ja huhtilyöntejä. Terhiä on myös kiittäminen siitä, että *Tekniikan Waiheille* on vakiintunut visuaalisesti hieno ulkoasu, joka istuu uskottavasti tekniikan historian erikoisjulkaisuun.

Kolmen vuosikerran jälkeen lehden päätoimittajuus alkoi tuntua jossain määrin rasitteelta. Lehden koulutuksellinen funktio oli pitkälti ammennettu tyhjiin, ja viimeisiin vetelevä väitöskirja vei kaiken energian. Tuossa vaiheessa henkilökohtaista väsähtäneisyyttä olisi voinut paikata toimituksellisilla linjamuutoksilla, mutta sopivammalta tuntui luopua päätoimittajuudesta. Päätellen niistä hienoista lehdistä, joita syntyi Teija Förstin johdolla, päätös oli varmasti oikea.

Suurin anti, jonka *Tekniikan Waiheita* -lehden päätoimittaminen tarjosi, liittyi sen oppimiseen, mitä tieteellisen aikakausjulkaisun tekeminen vaatii. Myöhemmän tutkijauran kannalta suurta hyötyä on ollut siitä, että artikkelien ideointi, niiden muokkaaminen, tekstien kanssa työskentely ja kehittäminen julkaisukuntoon tulivat päätoimittajakaudella tutuiksi. Tämän vuoksi voinkin suositella toimitustyötä kaikille tutkijoiksi halajaville.

Jälkikäteen ajatellen riittävästi aikaa ja energiaa ei kuitenkaan jäänyt lehden kehittämiseen. Esimerkiksi vertaisarviokäytännön ja verkkojulkaisutoiminnan parantaminen jäivät vaiheeseen, mutta onneksi erityisesti edellinen on saatu toimimaan paremmin seuraavien päätoimittajien kausilla.